

Smerter i kæberne

Peter Svensson

Professor, DDS, PhD, Dr.Odont.

**Institut for Odontologi og Oral Sundhed
Aarhus Universitet
Danmark**

DSSO, Odense 17.3.2016

Dagens menu

- 1. Bid / KOF / OSK**
- 2. Smerter**
- 3. TMD: kæbled / muskler**
- 4. Bruxisme / snorken**
- 5. Neuroplasticitet ?**

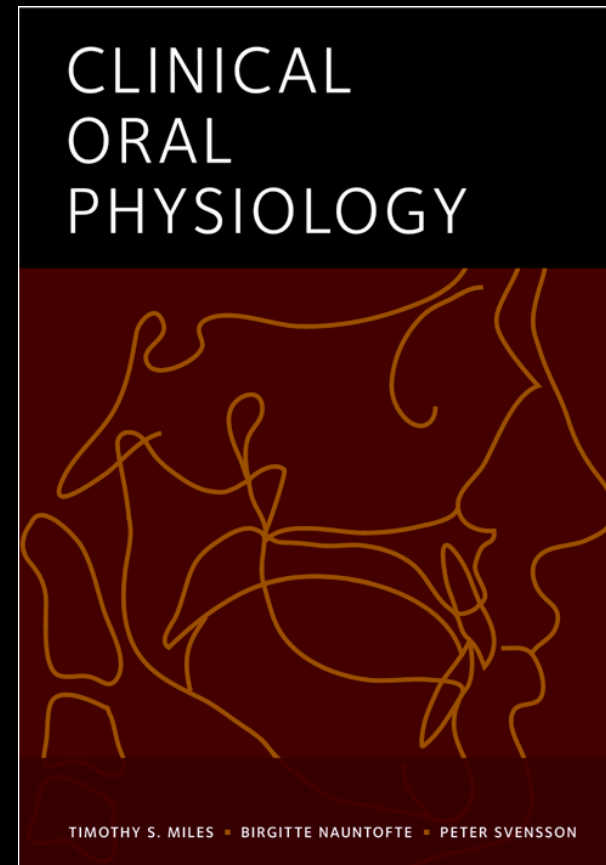
Bid / KOF / OSK

Sektion for Orofacial Smerte og Kæbefunktion (OSK)

- Undervisning
 - Forelæsninger (5., 6., 7., 10. semester)
 - Seminar (5.-6. semester)
 - Klinik (6.-8. semester)
- Patienter
- Diagnostik og behandling af henviste patienter med smerter, okklusionsforstyrrelser, problemer med funktion
 - Forsikringssager med nervebeskadigelse

Klinisk Oral Fysiologi

- Okklusion
- Muskel – led fysiologi
- Saliva fysiologi
- Smerte fysiologi

Forskning

- Orofacial smerte
 - Somatosensorisk funktion
 - Autonome nervesystem
- Hjernens funktion
 - Emotioner / smerter
- Kæbefunktion
 - Tygning
 - Reflekser
 - Bruxisme
 - Motorisk læring

Smerter

Definition af smerte

“En ubehagelig sensorisk og emotionel oplevelse forbundet med faktisk eller potentiel vævsskade eller beskrevet som sådan”

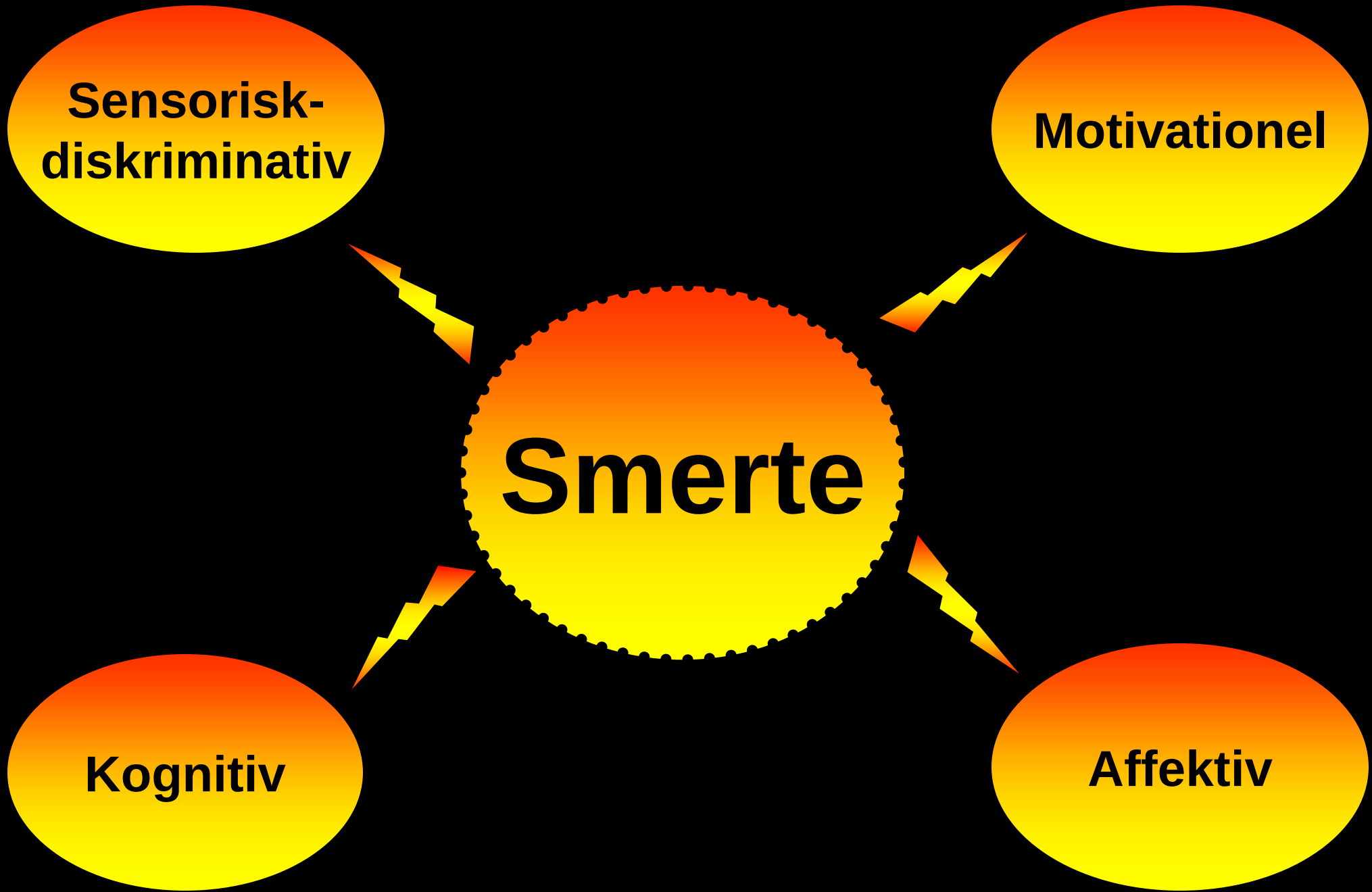
**Sensorisk-
diskriminativ**

Motivationel

Smerte

Kognitiv

Affektiv

Betydning af definition

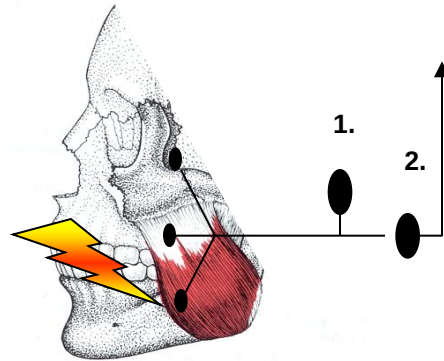
- Smerte er *altid* subjektiv
- Smerte er først smerte, når personen siger, det er smerte
- Hvad så med
 - Spædbørn ?
 - Koma ?
 - Mentalt handicap ?
 - Dyr ?

Tillæg til definition

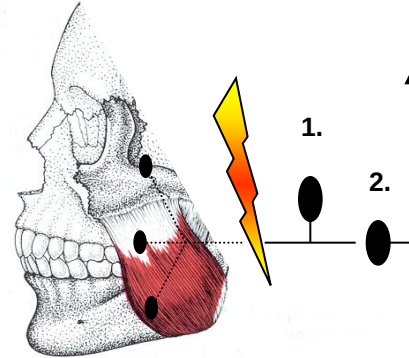
- Bemærk smerte-adfærd
 - Skrigen og klynken
 - Mimiske respons
 - Undvigelses-reaktioner

Smerte mekanismer

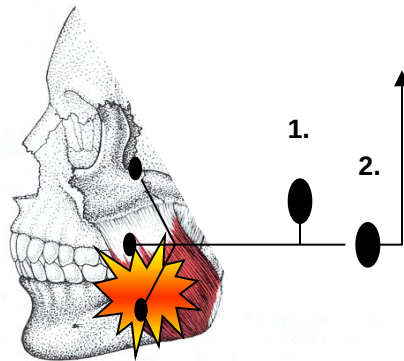
1. Nociceptiv smerte

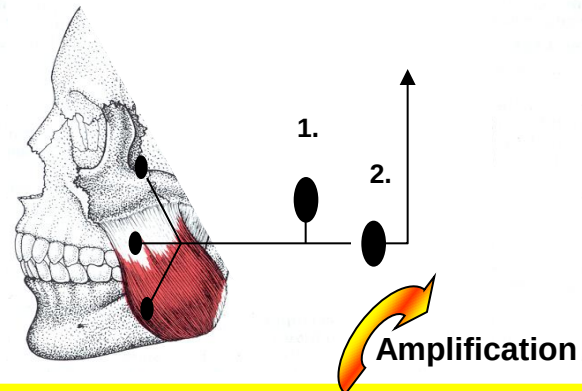
3. Neuropatisk smerte

2. Inflammatorisk smerte

4. Funktionel smerte

Smerte-vurdering

- Intensitet
- Lokalisering
- Meddelte smerter
- Karakter
- Varighed
- Frekvens
- Mønster
- Aggraverende faktorer
- Lindrende faktorer
- Ledsagesymptomer

TMD

Diagnostic Criteria for the Most Common Temporomandibular Disorders

GROUP I: MUSCLE DISORDERS

I.a. Myalgia (ICD-9 729.1).

I.b. Myofascial Pain with Referral (ICD-9 729.1).

GROUP II: JOINT DISORDERS

II.a. Arthralgia (ICD-9 524.62).

II.b. Disc Displacement with Reduction (ICD-9 524.63).

II.c. Disc Displacement with Reduction with Intermittent Locking. (ICD-9 524.63).

II.d. Disc Displacement without Reduction with Limited Opening (ICD-9 524.63).

II.e. Disc Displacement without Reduction without Limited Opening (ICD-9 524.63).

II.f. Degenerative Joint Disease (ICD-9 715.18).

II.g. Dislocation (ICD-9 830.0).

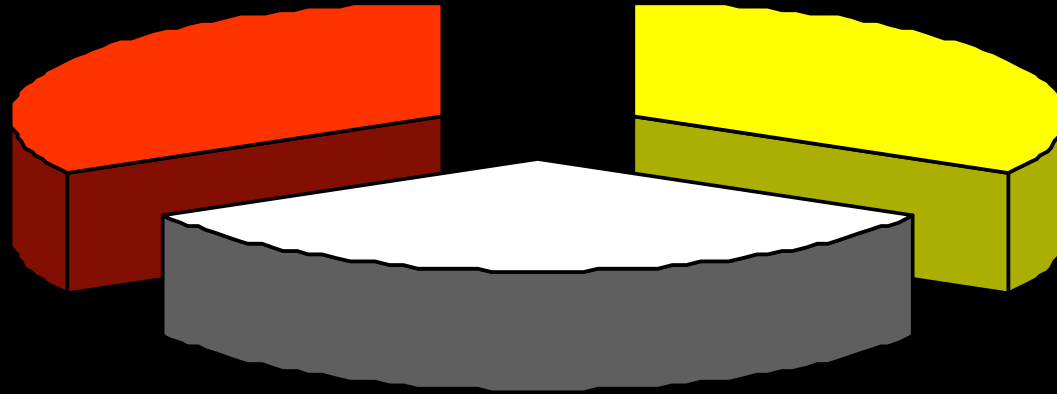
GROUP III: HEADACHE

III.a. Headache attributed to TMD (ICHD 339.0).

Generelt princip

Fysiurgisk

Psykologisk

Farmakologisk

Fysiurgisk terapi

- Ultralyd
- Soft laser
- Varme/kulde
- TENS
- Akupunktur
- Massage
- Manipulation
- Øvelser - stræk

Psykologisk del af TMD behandling

- Information
- Rådgivning
- Undervisning
- Stresshåndtering
- Biofeedback
- Afspænding / meditation
- Kognitiv-adfærdsmæssig terapi
- Hypnose

List et al. 1999

Friction & Schiffman 2001

Farmakologisk behandling af orofaciale smerter

- NSAID
- Paracetamol
- Steroid injektioner
- Muskel-relaxantia
- Anxiolytica
- Tricycliske antidepressiva (TCA)
- Svage-stærke opioider

Bruxisme / snorken

Ny definition

- *Bruxisme er en repetitiv aktivitet af kæbemusklerne som er karakteriseret ved tænderskæren, tandpres og / eller pres med kæben*
- *Bruxisme har to tidsmæssige manifestationer:*
 - *Under søvn*
 - *I vågen tilstand*

Håndtering af bruxisme

- Bidskinner
- Information / rådgivning
- Fysioterapi
- Farmakologi
- Feedback-systemer

Neuroplasticitet !

Neuroplasticitet

- Betydning for indlæring af nye funktioner /
genoptræning ?
- Relevans for omsorgspatienter ?

Resumé

- Smerte er ikke blot smerte
 - Forskellige mekanismer
 - Forskel mellem akut og kronisk
- Systematisk smerte-diagnostik vigtig
 - Væsentlig er anamnese og beskrivelse af smerten
 - Enkel TMD undersøgelse (DC/TMD)
 - Simpel sanse-undersøgelse
- Behandling
 - Skræddersyede behandlinger !

Simple patienter

- Psykologisk
 - Information / råd
- Fysiurgisk behandling
 - Øvelser
 - Bidskinne
- Farmakologisk
 - Paracetamol
 - NSAID

Komplekse patienter

- Psykologisk
 - Kognitiv adfærdsmæssig behandling
 - Hypnose
- Fysiurgisk
 - Stimulationsterapi (akupunktur / TENS)
 - Intensive øvelser
- Farmakologisk
 - Intra-artikulær steroid
 - Antidepressiva / antikonvulsiva
 - Botox